

Sote-sopimusten siirtäminen case Turku

Maakuntafoorumi, Kuntaliitto 19.9.2018

Laura Klami, johtava kaupunginlakimies Turun kaupunki

(Muut tekijät ja taustatietojen antajat: hankintapäällikkö Elisa Vuorinen, projektipäällikkö Jaana Friman, Sari Holmberg ja korkeakouluharjoittelija Sebastian Vaaja)

TURKU ÅBO

Sisällysluettelo

1. Selvitysten alkuvaiheet
2. Sote-sopimusten kerääminen
3. Sopimushallinnan kehitys
 - Sote-sopimusten merkittävyys
 - Sopimushallinnan ohje
 - Sopimushallinnan järjestelmän kehittäminen

1. Tausta ja alkuvaihe

Turun kaupungin sote-selvitysten alkuvaihe

- 22.12.2016 Luonnos hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi.
- 5.1.2017 Varsinais-Suomen kuntien ja kuntayhtymien sote-vastuiden kartoittamisen projektisuunnitelman laatiminen käynnistyi käytännön toimenpitein 5.1.2017
- 1.2.2017 Sote-uudistuksen maakunnallinen hallinto-, laki- ja sopimustyöryhmä käsitteli luonnosta Varsinais-Suomen kuntien sote-vastuiden kartoittamisen projektisuunnitelmaksi. Palautteena oli muun ohella, että kuntayhtymien erityispiirteet tulee ottaa huomioon valmistelussa.
- 3.2.2017 Varsinais-Suomen liiton maakuntauudistusprosessin (non-sote) hallinnon tuki – työryhmälle esitettiin sote-puolen sopimusten ja vastuiden kartoittamisen suunnitelmaa. Esitys sama kuin 1.2.2017.
- 10.3.2017 Sote-valmistelun hallinto-, laki- ja sopimustyöryhmälle esiteltiin sopimusten kartoittamista varten Extranet-vaihtoehtoa. Päätettiin selvittää myös sairaanhoitopiirin järjestelmän hyödyntämismahdollisuudet ja kustannukset. Kartoittamisvaihtoehdon päättäminen päätettiin viedä suoraan johtavat viranhaltijat -ryhmän päätettäväksi kokoukseen 24.3.2017.
- 14.3.2017 Sote-johtajat -työryhmälle esiteltiin sopimusten järjestelmään syöttämisen vaatimasta työmäärästä sekä sopimusten päällekkäisyyksien tulkinnoista ja menettelystä päällekkäisten sopimusten osalta (esim. yhteiseen kilpailutukseen perustuvat hankintasopimukset)
- Turun kaupungin ohjauksessa tehtiin ensimmäinen tietopyyntö muille Varsinais-Suomen maakunnan kunnille ja kuntayhtymille. 18.5.2017 tietopyyntö lopullisessa muodossaan. Määräaika vastauksille 30.9.2017.

Valmistautuminen sopimusehdoissa ym.

- Turun kaupungin sote-sopimukseen ryhdyttiin heti ottamaan sotea koskevia ehtoja.
- Myös JYSE Palvelut –ehtojen mukaan tilaajalla on oikeus siirtää hankintasopimus sellaiselle kolmannelle osapuolelle, jolle tilaajan tehtävät siirtyvät kokonaan tai osittain.
- Sitoutumisessa soteen liittyvien järjestelyjen ja selvitysten tekemiseen on ollut kuntien näkökulmasta haasteena aikatauluun sekä järjestelyn toteutumiseen liittyvä epävarmuus.

2. Turun sote-sopimusten kerääminen

Turun sote-sopimusten kerääminen 1

- Turun sopimuksia siirrettiin Tweb-asianhallintajärjestelmään yhteensä noin 900-925.
- Twebissä olennaiset metatiedot olivat muun muassa sopimuksen voimassaolo, sopimuksen laatijat, arvo, optio-ajat, sopimuksen kohteen kuvaus, päätöstiedot, irtisanomislausekkeet, siirtolausekkeet, sopimuksen fyysinen sijainti, vastuuhenkilö, sopimusosapuolen yhteystiedot, y-tunnus ja jokainen sopimus numeroitiin omalla Tweb-numerolla.
- Sopimusten liitteet lisättiin, mikäli olivat saatavilla. Usein liitteet skannattiin.

Turun sote-sopimusten kerääminen 2

- Sopimuksista suurin osa puitesopimuksia (n. 700)
- Loput sekalaisia yksittäisiä sopimuksia (n. 200).
- Sopimusten siirtäminen Tweb –järjestelmään sujui mutkattomasti varsinkin puitesopimusten osalta. Yksittäisten sopimusten kanssa enemmän ongelmia, sillä tietoja saattoi olla hyvinkin niukasti. Lisäksi sopimukset saattoivat olla tehty esimerkiksi 90-luvulla, jolloin esimerkiksi vastuuhenkilöt muuttuneet suurella todennäköisyydellä.

Turun sote-sopimusten kerääminen 3

- Sopimusten arvoja kirjattiin vaihtelevasti. Puitesopimusten osalta ei lainkaan, sillä vuosittaista arvoa ei voitu määrittää.
- Käytännössä kaikki sopimukset olivat jo valmiiksi sähköisenä, ja uudet sopimukset skannattiin ja tallennettiin päätteelle.
- Henkilötietoja sisältäneet sopimukset jätettiin tallentamatta Twebiin. Metatietoihin merkittiin, että sopimus nähtävissä Turun kaupungin hyvinvointitoimialan hallinnossa. Muut tiedot edellä mainituista sopimuksista löytyvät Twebistä.
- Tallentaminen on tehty harjoittelijoiden työpanoksella. Haasteena on rekisterin päivittäminen.

3. Sopimushallinnan kehitys

Sote-sopimusten merkittävyys 1

- Turun kaupungin hyvinvointitoimialan 2017 tilinpäätöksen mukaan kaikista toimintakuluista (658,9M€)
- **henkilöstökulujen (203,5M€) osuus oli 30,8%**
- **palvelujen ostojen (387,4M€) osuus oli 58,7%**
 - V-S Shp osuus on 212,3M€
 - muiden palvelujen ostojen osuus 175,1M€
- **aineet, tarvikkeet ja tavarahankinnat (17,1M€) osuus oli 2,6%**
- **eli ostopalvelujen ja tavarahankintojen osuus toimintakuluista oli yht. 61,3%**

Sote-sopimusten merkittävyys 2

- **Ostopalvelujen ja tavarahankintojen** osuus toimintakuluista oli yht. **61,3%**
- Osa vuokristakin on ostopalvelujen kautta hankittua vuokratulua, joten vuokristakin tulee ostopalveluille lisää joitain prosentiosuuksia.
- **Eli lyhyesti sanoen perinteisempi oman toiminnan henkilöstömenojen osuus toimintakuluista 40-60 on muuttumassa 30-70 osuudeksi.**
- Luvut tuovat vahvistusta ja osoittavat merkitystä kaupungin sopimushallinnan ja –valvonnan roolille, merkitykselle ja oikein hoidettuna myös vaikuttavuudelle.

Sote-sopimusten merkittävyys 3

- Turun kaupungin asianhallintajärjestelmän JoutseNetin mukaan Hyvinvointitoimialan huoneen- ja maanvuokrasopimuksia on 22 kappaletta
- Myyntisopimuksia 36 kpl (+ muiden kuntien puolesta laadittuja palvelusopimuksia 14 kpl)
- Yhteistyösopimuksia loput eli n.130 kpl (luku sisältää myös seutukuntien puolesta laadittuja yhteistyösopimuksia)

Riviotsikot	2017		
	☑ KokoVuodenTA	TA	KokoVuodenTOT
☐ TA-MENOT	658 161 561 €	658 161 561 €	658 923 215 €
☐ TKU KUSTANNUSLAJIT	658 161 561 €	658 161 561 €	658 923 215 €
☐ TOIMINTAKULUT	658 161 561 €	658 161 561 €	658 923 215 €
☑ Henkilostokulut	209 696 159 €	209 696 159 €	203 523 839 €
☐ Palvelujen ostot	378 980 572 €	378 980 572 €	387 445 788 €
☑ Asiakaspalvelujen ostot	301 478 138 €	301 478 138 €	311 280 268 €
☑ Muiden palvelujen ostot	77 502 434 €	77 502 434 €	76 165 520 €
☑ Aineet, tarvikkeet ja tavarat	14 753 234 €	14 753 234 €	17 111 086 €
☑ Avustukset	24 413 838 €	24 413 838 €	21 795 934 €
☐ Muut toimintakulut	30 317 758 €	30 317 758 €	29 046 568 €
☐ Vuokrat	28 492 976 €	28 492 976 €	28 054 556 €
☐ Vuokrat	28 492 976 €	28 492 976 €	28 054 556 €
☐	28 492 976 €	28 492 976 €	28 014 720 €
480000 Maa- ja vesialueiden vuokrat			331 €
482000 Rakennusten ja huoneistojen	27 389 479 €	27 389 479 €	27 262 495 €
484000 Koneiden ja laitteiden vuokrat	832 383 €	832 383 €	636 932 €
485000 IT-laitteiden ja ohjelmistojen v	34 708 €	34 708 €	6 518 €
486000 Muut vuokrat	229 790 €	229 790 €	104 598 €

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri			
	Sarakeotsikot ▾ 2017		
Riviotsikot ▾	KokoVuodenTA	TA	KokoVuodenTOT
▢ TA-MENOT	208 476 690 €	208 476 690 €	212 326 620 €
▢ STVSSHP Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri	208 476 690 €	208 476 690 €	212 326 620 €
▢ TKU KUSTANNUSLAJIT	208 476 690 €	208 476 690 €	212 326 620 €
▢ TOIMINTAKULUT	208 476 690 €	208 476 690 €	212 326 620 €
▢ Palvelujen ostot	208 476 690 €	208 476 690 €	212 326 752 €
▢ Asiakaspalvelujen ostot	185 276 690 €	185 276 690 €	191 071 185 €
▢ Asiakaspalvelujen ostot	185 276 690 €	185 276 690 €	191 071 185 €
▢	185 276 690 €	185 276 690 €	191 071 185 €
430200 Avohoito	94 239 511 €	94 239 511 €	96 544 871 €
430400 Laitushoito	91 037 179 €	91 037 179 €	94 526 314 €
▢ Muiden palvelujen ostot	23 200 000 €	23 200 000 €	21 255 566 €
▢ Muiden palvelujen ostot	23 200 000 €	23 200 000 €	21 255 566 €
▢	23 200 000 €	23 200 000 €	21 255 566 €
442010 Ambulanssi-kuljetuspalvelu	4 600 000 €	4 600 000 €	5 041 969 €
446000 Muut yhteistoimintaosuude	18 600 000 €	18 600 000 €	16 213 597 €

Sopimushallinnan kehittäminen 1

- Turun sopimushallinnan kehittämisessä hyödynnetty sote-sopimusten keräämisessä saatuja kokemuksia.
- Sopimusten keräämisessä tehtyjen havaintojen mukaan huomattu lukuisia sopimushallinnan heikkouksia sekä sopimushallinnan laadun merkittävä epätasaisuus.
- Kuntalain (410/2015) mukaan kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan. Kuntien toiminnasta yhä suurempi osa toteutetaan sopimuksilla. Kunnan sopimusten ja niiden sopimusehtojen tulee osaltaan toteuttaa kuntastrategian tavoitteita.

Sopimushallinnan kehittäminen 2

- Turun kaupungin sopimushallinnan ohjeissa (kj 18.5.2018) määritellään sopimusprosessien kulku ja annetaan toimintaohjeita sopimusten riskiarvion tekemisestä, valmistelusta, valvonnasta, reklamoinnista, tiedonkulusta, raportoinnista ja vastuuhenkilöistä.
- Sopimushallinnan ohje on tarkoitettu ohjeeksi kaikille Turun kaupunkikonsernin työntekijöille ja viranhaltijoille, jotka osallistuvat sopimushallintaan eri rooleissa, kuten sisällön valmistelijana, sopimusyhteyshenkilönä, allekirjoittajana, tallettajana tai käyttäjänä.

Turun kaupungin sopimushallinnan ohjeen sisällysluettelo

- 1 Turun kaupunkikonsernin sopimushallinnan tarkoitus
- 2 Sopimushallinta käsitteenä
- 3 Sopimushallinnan aihealueet
- 4 Sopimustyyppejä
- 5 Sopimuksen elinkaari
- 6 Sopimushallinnan roolit
- 7 Sopimuksen suunnittelu- ja valmisteluvaihe
- 8 Esimerkkejä sopimusehdoista
- 9 Sopimuskauden aikainen sopimushallinta
- 10 Määräaikojen valvonta
- 11 Laskituksen seuranta ja valvonta
- 12 Reklamointi
- 13 Sopimusehtojen muuttaminen
- 14 Sopimuksen päättäminen
- 15 Avustaminen sopimuksen päättyessä
- 16 Sopimuksen jälkiarviointi

Sopimushallinnan järjestelmäratkaisu

- Turussa sopimushallintajärjestelmänä on toiminut asianhallintajärjestelmä ”Joutsen”, johon sopimuksia on enenevässä määrin alettu tallettaa 2000-luvun alusta lukien.
- Vaikka Turussa käytössä ollut sähköinen järjestelmä on huomattavasti parempi kuin ”mappisysteemi”, rekisteröinnissä ja sopimusseurannassa on paljon parannettavaa.

Sopimushallinnan järjestelmäratkaisun kehittäminen

- Turun kaupungissa on käynnistetty sopimushallinnan järjestelmäratkaisun kilpailutus, jossa markkinavuoropuhelu pidettiin 7.6.2018.
- Tarkoituksena on hankkia Turun kaupungin sopimushallintaa tukeva järjestelmä, joka tukee muun ohella toimittajahallintaa sekä sopimusten strategista, taktista ja operatiivista suunnittelua ja seurantaan, sopimusehtojen laatimista, sopimuskauden aikaista sopimusseurantaan ja reklamointia, määräaikojen valvontaa sekä laskutuksen seurantaan ja valvontaa.
- Tiedonsiirto järjestelmien välillä ja rajapinnat esijärjestelmiin
- Sähköinen allekirjoitus

Esimerkkejä seurattavasta mittaristoista (hankinnat)

Strateginen mittaristo

- Kilpailutusten lukumäärä
- Saapuneiden tarjousten lukumäärä (ka. per tarjouspyyntö)
- SAP käyttöaste
- Kilpailutusten osuus, jossa käyty markkinavuoropuhelu
- Hankintojen osuus, jossa on käytetty kestävästä kehitystä edistäviä kriteereitä
- Kustannussäästöt ja elinkaarikustannukset
- Hankintaeurot, muutos, toteutuma vs. talousarvio
- Hankinnat per asukas
- Ostot sopimuskumppaneittain
- Yhteishankintojen osuus kaikista hankinnoista ja muutos
- Paikalliset yritykset: osuus toimittajista, osuus hankintaeuroista
- Hankintamenettelyt tyypeittäin lukumäärä
- Innovatiivisten hankintojen osuus hankinnoista
- Innovatiivisten hankintojen osuus kaikista hankinnoista ja muutos

Taktinen mittaristo

- Kategoriat ja tyypit (eurot ja lukumäärä)
- Volyymit ja niiden kehitys
- Sopimuksen arvo
- Sopimuksen tai option voimassaoloaika, optio
- Hinta (hintahistoria ja hintojen kehitys)
- Laskutuksen seuranta
- Keskeytetyt kilpailutukset, osuus kaikista
- Tarjonneiden ja tarjouspyyntöä katsoneiden lkm
- Tarjousten määrä, hylätyt tarjoukset ja toimittajien lkm
- Oikaisuvaatimukset lkm
- Reklamaatioiden lukumäärä, myös toimittajittain
- Hyödynnettyjen optioiden osuus kaikista optioista
- Bonus/sanktio eurot
- Kuittaukset pidetyistä kokouksista, tarkastuksista ja tehtävistä

Operatiivinen mittaristo

- Meneillään olevien kilpailutusten (kategoria ja tyyppi), tilanne ja kesto
- Kilpailutukset per kilpailuttaja
- Sopimukset yhteyshenkilöittäin, yhdyshenkilöt toimittajittain
- Sopimuskohtaiset eurot / toteutuma
- Puitesopimuseurot toimittajittain ja kustannusseuranta puitesopimuksittain
- Sopimuskumppanien määrä per hankinta, alihankkijat
- Raportit päättyvistä sopimuksista
- Raportit optioiden hyödyntämisestä
- Sovittujen sopimustoimenpiteiden, laatuvaatimusten ja vähimmäiskriteerien toteutumisen seuranta
- Yksittäisten sopimusten laskutuksen ja kustannusten seuranta
- Hälytykset tarkistuspisteistä ja päättyvistä sopimuksista
- Historiatietovastaavista hankinnoista
- Diaari ja ketjutus diaarille

Kiitos!